METLA
METSÄNTUTKIMUSLAITOS

Tiedote
Julkaistavissa 8.5.2002

Kaadettavat puut antavat tiedon uuden puusukupolven hoitoon

Metla tutkii puisto- ja katupuita

Suuri osa vanhoista kaupunki- ja puistopuista on enemmän tai vähemmän lahoja. Lahokin puu voi ilahduttaa kaupunkilaisia pitkään, kunhan sen kuntoa seurataan, sillä puun lahoaminen kestää vuosia. Puun kunnon luotettava arvioiminen auttaa ajoittamaan lahon puun kaatamisen oikein, jolloin turhilta vahingoilta vältytään. Metsäntutkimuslaitoksen tutkijat selvittävät, miten puun sisäisen lahon määrää voidaan ennustaa ulkoisten merkkien perusteella.

Puun kunnon arviointi perustuu yleensä terveydentilan ulkoisiin merkkeihin, puulajiin, puussa olevaan lahottajasienilajiin sekä puun kasvuympäristöön. Vuonna 2001 käynnistyneessä kolmevuotisessa ’Kaupunkipuiden vauriot ja laho’ -tutkimushankkeessa selvitetään visuaalisen kuntoarvioinnin ja puiden terveydentilan seurannan perusteita. Erityisesti kiinnitetään huomiota siihen, kuinka hyvin puiden ulkoiset vauriot ennustavat puun sisällä olevaa lahoa ja murtumia. Puun sisäisiä onkaloita tutkitaan tarkoitukseen kehitetyillä lahonetsintälaitteilla.

Lisäksi tutkitaan puulajien ja lahottajasienilajien vaikutuksia lahoamiseen. Kaikki sienilajit eivät lahota kaikkia puulajeja. Toisaalta puulajit lahoavat eri tavoin, ja eri sienilajit lahottavat puuainesta eri tavoin. Tutkimuksessa kiinnitetään huomiota siihen, mitkä lahottajasienilajit ovat haitallisia, ja mitkä taas lajistollisesti arvokkaita, puistojen monimuotoisuutta lisääviä lajeja. Tutkimuksen rahoittavat Ympäristöministeriö, Metsäntutkimuslaitos ja Helsingin kaupunki.

Tarkat tutkimukset apu kaatopäätöksiin

Tutkittavat puut valokuvataan ennen kaatoa ja niiden vauriot, kuten onkalot, halkeamat ja sienet paikannetaan ja mitataan. Kaadon yhteydessä määritetään puun sisäinen laho. Mittausten ja valokuvien avulla puu voidaan "rakentaa uudestaan" paperilla ja arvioida ulkoisten vaurioiden ja sisäisen lahon suhdetta, sekä kaatopäätöksen ajoituksen onnistumista.

Tähän mennessä on tutkittu 140 kaadettua puuta: 24 lehmusta, 55 vaahteraa ja 61 koivua. Nämä lajit ovat yleisimpiä puisto- ja katupuulajeja Helsingissä. Yleisimmät lahottajasienilajit ovat olleet lattakääpä, vaahterankääpä, pakurikääpä, pökkelökääpä ja kääpäorakas. Näistä haitallisin on lattakääpä, joka lahottaa kaikkia lehtipuulajeja ja nimenomaan puuta pystyssä pitäviä juuria.

Ankeat olot altistavat laholle

Kaupunkien vanhat puisto- ja katupuut halutaan maisemallisen arvonsa vuoksi säilyttää mahdollisimman pitkään. Usein ne kuitenkin kasvavat erittäin ankarissa, jopa elinkelvottomissa, olosuhteissa rakennetun ympäristön keskellä. Myös ihmiset altistavat puita lahottajasienten hyökkäyksille kolhimalla puiden runkoja ja katkomme niiden juuria kaivuutöiden yhteydessä. Raskas liikenne tiivistää maata puiden juurien ympärillä. Kun puut saavat ruhjeita ja suojaava kuorikerros rikkoutuu, pääsee lahoaminen alkuun.

Lisätietoja:

- tutkija Anna-Maija Hallaksela, Metla, Vantaan tutkimuskeskus, p. (09) 8570 5489, sähköposti: anna-maija.hallaksela@metla.fi
- tutkija Minna Terho, Metla, Vantaan tutkimuskeskus, p. (09) 8570 5468, sähköposti: minna.terho@metla.fi

Tutustu lahottajasieniin Metinfo Metsien terveys -tietopalvelussa:

- www.metla.fi/metinfo/metsienterveys/opas/

Tiedote ja kuvia tutkituista puista Internetissä:

- www.metla.fi/tiedotteet/2002/ 2002-05-08-kaupunkipuu-laho.htm